

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Nc/3/2022
Identifikačné číslo spisu:	3714213140
Dátum vydania rozhodnutia:	29.03.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3714213140.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Ing. G. R., M.Sc., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXXX/XX, D., zast. Advokátska kancelária JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Piaristická 46, Trenčín, IČO: 36 837 857 proti žalovanému: Ing. D. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXXX/XX-X, D. R., zast. JUDr. Hedvigou Pikalíkovou, bytom Klčové 38, Nové Mesto nad Váhom, o zaplatenie 16.600,- € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 5C/41/2015, o vylúčení sudkyň Krajského súdu v Trenčíne z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 17Co/70/2020, takto

rozhodol:

Sudkyne Krajského súdu v Trenčíne, JUDr. Gabriela Janáková, JUDr. Ľubica Bajzová a Mgr. Zuzana Holúbková, nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania vecí v konaní vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 17Co/70/2020.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Krajskom súde v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 17Co/70/2020 žalobca podaním z 09. marca 2022 vzniesol námietku zaujatosti voči predsedníčke senátu a konajúcim členkám senátu 17Co. Dôvodom vylúčenia je podľa neho ich pomer k stranám sporu, resp. k ich právnym zástupcom. Žalobca uviedol, že sa dňa 03. marca 2022 dozvedel, že predchádzajúca zástupkyňa žalovaného, ktorá je, resp. bola sudkyňou okresného súdu, mala v minulosti intervenovať u namietaných sudkýň za žalovaného. Predmetné tvrdenie podporuje aj pôvodné rozhodnutie odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odklonil od skutkových záverov súdu prvej inštancie, následkom čoho zmenil jeho rozhodnutie a žalobu zamietol. Nezákonnosť tohto postupu konštatoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky. Z uvedeného vyplýva, že senát odvolacieho súdu bol už vopred a bez vykonaného dokazovania podľa § 384 ods. 1 CSP presvedčený o nedôvodnosti žaloby. Po nahliadnutí do súdneho spisu dňa 03.03.2022 žalobca zistil, že odvolací súd vo veci nariadil dokazovanie a predvoláva rovnakých svedkov, ktorí boli už raz vypočutí súdom prvej inštancie, a teda je zrejmé, že má vopred vytvorený skutkový záver. Žalobca poukázal na to, že konajúce sudkyne sú od kontaktu so sestrou žalovaného, a to priamo či sprostredkovane, vopred rozhodnuté v dôsledku čoho sa mu konanie odvolacieho súdu, ktorý ohýbal právo, keď pri plnení želania sestry žalovaného nerešpektoval základnú

zásadu odvolacieho konania, javí ako formalita. Nemožno sa domnievať, že by odvolací senát vo veci spravodlivo rozhodol.

2. Namietané sudkyne krajského súdu, JUDr. Gabriela Janáková, JUDr. Ľubica Bajzová a Mgr. Zuzana Holúbková, ktorým bola podľa rozvrhu práce vec pridelená na prejednanie, sa k obsahu vznesenej námietky vyjadrili a zhodne uviedli, že vo veci sa necítia byť zaujaté a k účastníkom konania nemajú žiadny vzťah. K zástupkyňi žalovaného zhodne uviedli, že s touto sa stretávali na školeniach poukazom na jej funkciu sudkyne. Ich vzťah bol kolegiálny a zásadne odmietajú tvrdenia žalobcu, že by u nich intervenovala za žalovaného. Toto tvrdenie žalovaného považujú za absolútne nedôvodné. K námietkam žalobcu ohľadom postupu odvolacieho súdu poukázali na § 49 ods. 3 CSP.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

4. Podľa § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaťaženému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmito skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a) k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b) k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere k nim, c) k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b), alebo d) k osobám zúčastneným na konaní. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

5. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaújato a spravodlivo. V zásade platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by v spore mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Pri posudzovaní týchto dôvodov v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) a na závery, ku ktorým dospela doterajšia súdno-aplikačná prax najvyššieho súdu. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru.

6. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti. Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaújatosti, a teda nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na

vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávaniu sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z rozhodovania veci.

7. Je dôležité zohľadniť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu, môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne (I. ÚS 332/08). Nezávislosť je najdôležitejšia vec justície. Nezávislosť súdnej moci je prejavom jej funkčnosti. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitém významom, a to jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci, konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, nezávislosť vo vzťahu k vedeniu a kolektívu súdu.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

9. V danom prípade žalobca odôvodnil svoju námietku zaujatosti smerujúcu voči zákonným sudkyňami krajského súdu jednak tým, že zástupkyňa žalovaného, ktorá je, resp. bola sudkyňou okresného súdu, mala v minulosti intervenovať u namietaných sudkýň za žalovaného, ďalej tým, že z ich postupu je zrejmé, že nemôžu vo veci spravodlivo rozhodnúť a tiež tým, že od kontaktu so sestrou žalovaného sú rozhodnuté vo vzťahu k spornej otázke.

10. Vychádzajúc z uvedených zásad najvyšší súd dospel k záveru, že dôvodom námietky zaujatosti uplatnenej žalobcom nemožno prisvedčiť. Samotný názor žalobcu o zaujatosti sudcov, založený na výkone rovnakého povolania týchto sudkýň a zástupkyne žalovaného, nemôže bez uvedenia ďalších relevantných skutočností zakladať dôvod pre legitímne obavy z ich nestranného a nezaujatého rozhodovania. Z vyjadrenia predsedníčky senátu ako aj členiek senátu vyplýva, že hoci zástupkyňa žalovaného bola sudkyňou, na základe čoho sa stretávali na školeniach, avšak ich vzťah bol kolegiálny a necítila sa byť vo veci zaujatá. Z ich vyjadrenia je taktiež zrejmé, že odmietajú akékoľvek ovplyvňovanie zástupkyňou žalovaného. Súd zároveň zistil, že hoci zástupkyňa žalovaného bola v minulosti sudkyňou Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, v súčasnosti už túto funkciu nevykonáva. Žalobca neuviedol žiadne podstatné skutočnosti spochybňujúce tvrdenia namietaných sudcov, keď iba nepodložené tvrdenia žalobcu, že sa dopyčoval o ovplyvňovaní konajúcich sudkýň, neobstoja. V danom prípade absentuje aj konkretizácia údajného kontaktu so sudkyňami.

11. K tvrdeniam žalobcu, že konajúce sudkyne sú od kontaktu so sestrou žalovaného vopred rozhodnuté najvyšší súd uvádza, že ani tieto tvrdenia neobstoja, keď ich žalobca nešpecifikoval. Súdu nie je zrejmé kedy sa o tomto kontakte dozvedel, kedy malo dôjsť k takémuto kontaktu, akým spôsobom. Žalobca neidentifikuje žiaden konkrétny zdroj, ktorý by mohol jeho domnienky potvrdiť či nejakým relevantným spôsobom podporiť a zvierohodniť.

12. Vychádzajúc z uvedených zásad najvyšší súd dospel k záveru, že nemožno prisvedčiť dôvodom námietky zaujatosti uplatnenej voči rozhodujúcim členkám senátu 17Co Krajského súdu v Trenčíne.

Subjektívny názor žalobcu, že u namietaných sudkýň sú dané okolnosti vylučujúce ich z prejednávania a rozhodovania sporu, nemôže bez ďalšieho zakladať dôvod pre legitímne obavy z ich nestranného a nezaujatého rozhodovania. Obava (pocit) z nestrannosti nestačí na založenie dôvodných pochybností o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranne.

13. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti namietaných sudkýň, tak sudkyne sa necítia byť zaujaté, pretože podľa ich tvrdenia tu neexistuje žiaden vzťah k účastníkom, pre ktorý by bolo možné pochybovať o ich zaujatosti, žalobca v námietke tvrdí, že sudkyne sú z dôvodu ovplyvnenia už vopred rozhodnuté v prospech žalovaného. Vyjadrenia namietaných sudkýň neindikujú v tejto rovine odôvodnené pochybnosti, nepotvrdzujú tvrdenia žalobcu a tieto eliminujú vysvetlením, že účastníkov konania nepoznajú a zástupkyňa žalovaného len na kolegiálnej úrovni zo spoločných školení, ktorých sa zúčastňovala aj zástupkyňa žalovaného, kým vykonávala funkciu sudkyne.

14. Zo vznesených námietok zaujatosti žalobcu, nevyplyvajú žiadne konkrétne skutočnosti odôvodňujúce pochybnosti o nestrannosti a nezaujatosti namietaných sudkýň. Z obsahu ostatných námietok žalobcu vyplýva, že tieto sa týkajú procesného postupu sudkýň a ich rozhodovacej činnosti, pričom tieto okolnosti nie sú v zmysle § 49 ods. 3 CSP dôvodom na ich vylúčenie.

15. Najvyšší súd v súlade s vyššie uvedeným dospel k záveru, že v prípade namietaných sudkýň neboli osvedčené dôvodné pochybnosti v zmysle § 49 ods. 1 CSP.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.